

відбуваються в ньому зміни не можуть не позначитися на соціальній поведінці людини. Іншими словами, метою розвитку творчих здібностей учнів засобами живопису є сама людина, що змінюється та вдосконалюється завдяки зображенню пейзажу. Коли учень бачить, що з ним працюють, що його творіння дуже важливе, незважаючи на те, чи вийде чи ні, він сам починає розвиватися. Починає діяти процес мислення, а відкриті погляди можливості, дають йому упевненість у майбутній роботі.

Список використаних джерел та літератури

1. Антонова О. Є. Креативність як провідний компонент готовності майбутнього вчителя до професійної діяльності / О. Є. Антонова // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. – 2017. - Вип. 2 (88). – С. 5-9.
2. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення: навчально-методичний посібник. Харків: ХДАДМ, 2003. 256 с.
3. Піддубна О. М. Розвиток креативного мислення студентів у процесі вивчення дисциплін «Малюнок» і «Живопис» // Підготовка фахівців у контексті становлення Нової української школи. У 2 ч. Ч. II. – Житомир, 2018. — С. 208 – 217.
4. Піддубна О. М. Живопис у розвитку творчих здібностей майбутніх вчителів образотворчого мистецтва / О. М. Піддубна // Проблеми освіти. – 2019. – Вип. 92. – С. 111-115.

Піддубна Оксана Михайлівна,
*кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри образотворчого мистецтва та дизайну
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)*

КОПІЮВАННЯ ТВОРІВ ОЛІЙНОГО ЖИВОПИСУ НА ПРИКЛАДІ СПЕЦІАЛЬНОЇ (ФАХОВОЇ) ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

Постановка проблеми. У статті з позиції загальної методології художньо-педагогічної освіти, розглядаються можливості викладання дисципліни «Живопис» та проходження навчальної (музейної) практики під час копіювання творів станкового олійного живопису зі спеціальної (фахової) підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва спеціальності: 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво). В статті розглянуто ключові поняття «копія», «оригінал». Основна увага приділяється системі специфічних вправ, орієнтованих на вдосконалення знань умінь і навичок зі спеціальної (фахової) підготовки під час копіювання творів олійного живопису.

Перед вчителем образотворчого мистецтва в контексті Нової української школи стоїть завдання – максимально наблизитися в зображенні на площині (аркуші паперу, полотні, дошці) до тривимірного зображення об'ємного світу, виключаючи, орнаментальне і абстрактне мистецтво тому, що воно не вичерпує всієї повноти та різноманіття навколишньої дійсності. Для вирішення цього завдання потрібно мати значний обсяг знань умінь і навичок за новими стандартами.

Мета статті. Якби перетворення не відбувалися в системі вищої освіти, в першу чергу необхідно освоїти спеціальну (фахову) підготовку, блок основних освітніх компонент – живопис, малюнок і композицію, а потім блок освітніх компонент, які доповнюють і підсилюють спеціальну (фахову) підготовку. Серед цього блоку копіювання займає особливе місце, яке відбувається під час проходження музейної практики. За допомогою копіювання йде залучення студентів до шедеврів світового живопису. При грамотному підході до цього роду діяльності можна побудувати певний, специфічний діалог між студентом, що вивчає секрети майстерності живопису, і великими майстрами минулого.

Копіювання в усі часи було і залишається особливим засобом в підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва. В даний момент ситуація з копіюванням творів живопису виглядає наступним чином: студенти самостійно, за власною ініціативою займаються копіюванням творів відомих майстрів живопису, при цьому вони, як правило, мало уваги приділяють технологічним особливостям ведення роботи, чисто інтуїтивно намагаються відтворити ту чи іншу картину. Як такої науково обґрунтованої методики копіювання, розробленої спеціально для процесу навчання майбутніх учителів образотворчого мистецтва, в даний час не існує.

У цьому спостерігається певна невідповідність між існуючим і бажаним станом справ у процесі підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва спеціальності 014.12 Середня освіта (Образотворче мистецтво). В основі вивчення даної проблеми лежить величезний культурно-історичний пласт образотворчого мистецтва, куди входять знання з області технології олійного живопису; історії основних європейських художніх шкіл; історії художньої педагогіки. Досягти справжньої майстерності в олійному живописі без ретельного вивчення техніки майстрів минулого дуже непросто.

Саме тому в арсеналі методичних розробок з викладання дисципліни «Живопис» та проходження навчальної (музейної) практики під час копіювання творів станкового олійного живопису повинна входити методика, основними завданнями якої є: систематизація знань в області копіювання творів станкового олійного живопису, і що найважливіше – адаптація цих знань до існуючої системи підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва. Сучасні тенденції розвитку суспільства висувають спеціальній (фаховій) підготовці майбутніх учителів образотворчого мистецтва спеціальності 014.12 Середня освіта (образотворче мистецтво) ряд вимог, а саме створення найбільш сприятливих умов для розвитку професійних і творчих навичок [1].

Аналіз останніх досліджень. Рішення даної глобальної проблеми неможливо без диференційованого підходу, при якому відбувається поділ на блоки взаємодоповнюючих методик, об'єднаних кінцевою метою – вдосконалення спеціальної (фахової) підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва спеціальності 014.12 Середня освіта (образотворче мистецтво). Рішенням цієї проблеми в різний час займалися такі вчені, як П. Чистяков [6], Н. Ростовцев [4], В. Кузин, Є. Шорохов, О. Рудницька та ін.

Дослідження цих вчених будувалися в контексті загальної методології художньо-педагогічної освіти. Загалом методологічний підхід спирається на гносеологічні, світоглядні установки, а для реалістичної художньо-педагогічної освіти зі спеціальної (фахової) підготовки майбутніх учителів образотворчого мистецтва, полягає в реалістичному, об'єктивному відображенні природи, а в декоративно-прикладному мистецтві – в перетворенні і стилізації.

Вивчення феномена копіювання в освітньому середовищі художньо-педагогічної освіти виявило недостатність спеціальної (фахової) підготовки майбутнього вчителя образотворчого мистецтва в цій області, який, з одного боку, повинен бути висококваліфікованим художником, а з іншого – педагогом. Підготовка майбутнього вчителя (бакалавра), як фахівця високого рівня передбачає вирішення цілого ряду завдань пов'язаних між собою як в педагогічному, так і творчому аспектах.

Аналіз специфіки творчих робіт аудиторних, в тому числі і самостійних, з предметів живопису, рисунку та композиції спеціальності 014.12 Середня освіта (образотворче мистецтво) показує, що більшість студентів часто акцентують свою увагу на манірності в роботі, упускаючи при цьому послідовність ведення роботи, і послідовність застосування технічних засобів, і прийомів живопису. Відсутність методик, пов'язаних з більш поглибленим вивченням технології олійного живопису в рамках блоку спеціальних (фахових) дисциплін, ставлять перед педагогом ряд проблем [2].

Основною проблемою в сучасному художньо-освітньому процесі є відсутність системного підходу до процесу засвоєння деяких дисциплін (з варіативної частини), які не є базовими. Зокрема під час копіювання творів олійного живопису, просліджується відсутність чіткої послідовності між дисциплінами та основною навчальною програмою з живопису, рисунку та композиції.

Зміст проблеми, яка досліджується, полягає в знаходженні оптимальної взаємодії в художньо-педагогічному процесі та методичною системою копіювання з дисциплін: рисунок, живопис, композиція, а також навчальної (музейної) практики.

Під час вивчення теоретичних і практичних досліджень в галузі викладання образотворчого мистецтва в вузах ми відзначили, що освітня компонента «Копіювання станкового олійного живопису» викладається в невеликому обсязі. Основною спрямованістю розроблених в цих вузах програм є орієнтація студентів на підвищення рівня знань в області технологічної складової, заснованої на досвіді майстрів минулого, що в свою чергу дає їм можливість для більш широкого розвитку спеціальних, професійних і творчих здібностей випускників [3].

Апробованої, науково обґрунтованої програми з планомірного викладання та вивчення даної освітньої компоненти в даний час немає. Проблема, пов'язана з копіюванням творів олійного живопису, є актуальною у зв'язку з тим, що визначається як основна ланка в системі професійної і спеціальної підготовки художника-педагога. В теорії і практиці копіювального

мистецтва міститься велика кількість знань, які можуть бути затребувані і застосовні в усьому блоці спеціальних дисциплін, і в першу чергу в живописі.

Відсутність науково обґрунтованих методичних розробок і недостатня вивченість ролі і місця копіювального мистецтва підтверджують необхідність і актуальність вирішення даної проблеми на сучасному етапі з спеціальності 014.12 Середня освіта (образотворче мистецтво) [4].

Навчально-методична система повинна розроблятися на основі комплексного підходу до навчання, який враховує всі аспекти значення мистецтва як необхідної частини культури і передбачає, що художньо-творча активність художників-педагогів найбільш повно розвивається в процесі оволодіння основами реалістичного мистецтва, де знайомство з класичним мистецтвом відбувається конкретно, за допомогою копіювання. У випадку, якщо правильно будуть розставлені акценти, у студентів буде формуватися готовність до самостійного використання всієї сукупності знань, умінь і навичок, отриманих ними на заняттях з освітньої компоненти «Копіювання станкового олійного живопису» [5].

Для того щоб займатися будь-якою діяльністю, студент повинен розуміти суть і значення понятійного апарату, пов'язаного з цією діяльністю, а також знати історичний аспект питання. Починаючи з епохи Відродження копіями називали роботи, які виконували інші художники з оригіналів майстра, іноді з поправками самого майстра.

Результати дослідження показали що, знання з даної області розширюють теоретичну обізнаність студентів, підвищують рівень їх професійної грамотності і компетентності в цілому. Основою для даних досліджень є вивчення та аналіз класичних та сучасних творів образотворчого мистецтва з акцентом на техніку виконання. Дослідження і аналіз творів призвели до висновку про необхідність вироблення і закріплення в студентів основних базових знань в галузі технологічних особливостей процесу виконання живописної роботи.

Список використаних джерел та літератури

1. Піддубна, О. М. Живопис у розвитку творчих здібностей майбутніх вчителів образотворчого мистецтва / О. М. Піддубна // Проблеми освіти. – 2019. – Вип. 92. – С. 111-115.
2. Піддубна, О. М. Розвиток креативного мислення студентів у процесі вивчення дисциплін «Малюнок» і «Живопис» // Підготовка фахівців у контексті становлення Нової української школи. У 2 ч. Ч. II. – Житомир, 2018. — С. 208 – 217.
3. Піддубна, О. М. Формування професійної компетентності вчителів образотворчого мистецтва в процесі вивчення предметів «Малюнок» й «Живопис» під час виконання начерків // Професійна освіта в умовах інтеграційних процесів: теорія і практика : зб. наук. пр. У 2 ч. Ч. 1. – Житомир, 2017 р. – С. 282-285.
4. Теоретичні і методичні основи образотворчого мистецтва (для для здобувачів другого освітнього рівня (магістр) спеціальності 014 – «Середня освіта. Образотворче мистецтво»): навчально-педагогічний посібник / А. Алтухова, М. Азаркіна, Л. Лісунова, Н. Чен, Д. Чаус; за заг. ред. Т. В. Паньок. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. 80 с.
5. Техніка і технологія олійного живопису: навч. посібн. / уклад.: Є.В.Беліка, О.І.Конопко. К.:Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. 92 с.